

ÀFRICA

Els 'matatu', els originals autobusos de Kènia

Són el principal mitjà de transport de la capital i tenen tants defensors com detractors

MARIA ROSÉS
NAIROBI

“Un *matatu* és un autobús que transporta milers de passatgers al dia dins de Nairobi i també a la resta del país”, explica Joe Nderitu, exconductor de *matatu* i membre del principal sindicat del sector. Però els *matatu* a Nairobi són molt més que un mitjà de transport. Representen una de les expressions urbanes més simbòliques i són un referent cultural per als joves del país. No n’hi ha cap d’igual. Es reconeixen pels colors llampants, per les decoracions personalitzades –des de pel·lícules fins a estrelles del futbol– i per la música hip-hop com a banda sonora imprescindible. Són autobusos amb missatge, un dels pocs exemples d’una cultura suburbana genuïnament keniana.

“Go! Go!” (vinga, vinga!), crida agafant-se a la barra un dels conductors d’un *matatu* amb Cesc Fàbregas estampat al vidre. El bus és un equilibri híbrid privat i públic: el vehicle és de titularitat privada però el servei, que suposa el transport més efectiu i complet de la ciutat, és eminentment públic. En Joe n’explica el mecanisme: “Al final del dia el conductor dona al propietari del vehicle els diners dels bitllets venuts, depenent del nombre de passatgers que hi hagin pujat, i per això hi ha tant d’entusiasme per captar clients”.

És habitual que el bus no arrenqui fins que totes les places estiguin ocupades, i és que les condicions laborals dels conductors són pèssimes: no tenen sou públic ni seguretat social, ni gairebé drets laborals. L’establiment dels *matatu* com a transport predominant va començar als anys 60, però des de llavors el govern s’havia negat a reconèixer els seus conductors com a interlocutors.

Aquesta exclusió, derivada d’una associació dels *matatu* amb les rutes de la criminalitat, va canviar fa pocs anys. “Ens vam organitzar i ens vam registrar com a sindicat”, explica en Joe. El govern va claudicar i es van crear petites cooperatives, anomenades Sacco, que treballen distribuïnt-se els barris o les zones de la ciutat.

“Hi ha gent que ens veu com a conductors agressius, ens acusen de conduir malament i de ser insegurs”. De fet, el primer suggeriment de Google després de *matatu* és *accident*. Aquest servei, que és a tot arreu i a totes hores, desperta tantes simpaties com antipaties. La descri-

minació normalment prové de les classes benestants. “Estem associats a la classe popular, i als conductors de cotxes cars no els agradem”, sentència en Joe.

Inspiració artística

Els conductors de *matatu* són *cool*, tenen *swag*. Vesteixen amb roba urbana, escolten música hip-hop a tot drap i segueixen el futbol europeu. És molt habitual veure les cares de Piqué, Ronaldo i Messi circulant pel centre de Nairobi, al xassís d’aquests vehicles. “El xassís era l’únic lloc on els artistes podien expressar el seu art, perquè a la resta de la ciutat ho

Un dels coneguts busos kenians, el *matatu*, a la capital del país, Nairobi.

ANDREW RENNEISEN / GETTY

tenien prohibit”, explica l’exconductor. La fascinació i el fetitxisme que desperten els *matatu* és el motor creatiu d’un dels artistes plàstics amb més projecció de Kènia: Dennis Muraguri. Aquest artista ha fet dels autobusos la seva musa. Els seus quadres, representacions vistoses a partir de fotografies de *matatu* en moviment, fins i tot han captat l’atenció de galeristes de Nova York.

Mentre m’acomio d’en Joe m’ensenya satisfet fotografies del seu antic *matatu*, dedicat a la pel·lícula de dibuixos animats *Avatar*. Més que d’un bus, sembla que em parli del seu fill. —

Campus de Periodisme

De l’1 al 6 de juliol · 12-14 anys. Preinscripció abans del 3 de maig

“Avui al matí hem fet fotos als bombers de Sant Cosme, i m’ha quedat clar que de gran vull ser fotoperiodista: m’encanta” Abril Nicolàs

Durant una setmana aprendran a fer de periodista amb tallers impartits per Antoni Bassas, Xavier Bertral, Aure Farran, Selena Soro i Noemí Prous.

Centre Esplai, Prat de Llobregat.
Preinscripció oberta fins al 3 de maig a:
promo.ara.cat/campus-periodisme

ara.cat

Hi col·laboren: SER CATALUNYA Los 20 CATALUNYA RàdioEstel casanovafoto